

Süleyman Ələsgərov – 100

Hər dəfə Füzuli meydanından Azərbaycan küçəsi ilə Yazıçılar Poliklinikasına sarı gedəndə elə bilirəm ki, indicə Xalq artisti, bəstəkar Süleyman Ələsgərov qarşıma çıxacaq. Həmişəki kimi hal-əhval tutduqdan sonra söhbəti Qarabağdan salacaq, Şuşadan, Ağdamdan... danışacaq. Bir anda görüş sevincimiz Qarabağ dərdinə bürünəcək...

Yadıma gəlir ki, sonra Süleyman müəllim dünyagörmüş bir ağsaqqal kimi mənə ürək-dirək verirdi:

– Yaman günün ömrü az olar, inşaallah, bir gün Qarabağ da geri alınacaq.

– Düz deyirsən. Təbrik edirəm. Hökmən gələcəm.

Gəldi də, çıxış da etdi, hədiyyə də verdi. O gecə Süleyman müəllim demişdi:

Böyük bəstəkar, ışıqlı şəxsiyyət

Təəssüf ki, onun bu qəti inamı ölümdən 20 il sonra gerçəkləşdi. Lakin Şuşanın azad edilməsi onun narahat ruhuna təskinlik gətirdi.

Doğrusu, bu gün görkəmli bəstəkarımız, respublikanın Xalq artisti Süleyman Ələsgərovlə harada, neçənci ildə tanış olduğumu xatırlaya bilmirəm. Amma dəqiq bilirəm ki, onu tanınmış sənətkarlardan biri haqqında yazdığım radio verilişində ürək sözünü deməyə çağırışmışdım. Süleyman müəllim də vaxt tapıb verilişdə iştirak etmişdi.

O, son dərəcə diqqətçil, mədəni, xeyirxah, sözünün sahibi olan ışıqlı bir şəxsiyyət idi. Xeyirxahlıq mücəssəməsi idi. Haqqında verilişlər yazdığım elə bir müğənni yoxdur ki, Süleyman müəllim onun haqqında hörmətlə danışmasın.

Mən sonralar Süleyman müəllimlə müxtəlif tədbirlərdə, xeyir-şər məclislərində tez-tez görüşərdim. Yadımdadır, 27 dekabr 1994-cü ildə Flarmoniyada mənim təşəbbüsümü Xalq artisti Əbülfət Əliyevin xatirə gecəsini keçirirdik. Mən gecənin aparıcısı kimi hələ çox gənc ikən Əbülfət Əliyevin xeyirxahı olmuş Süleyman Ələsgərovu da gecəyə dəvət etmişdim. O da dəvətimi razılıqla qəbul etmişdi. Onun o gecəki çıxışı lentin "yaddaşında" əbədləşmişdir. Mədəni davranışı, alicənablığı məndə Süleyman müəllimə qarşı böyük rəğbət hissi oyadırdı. Süleyman müəllimin dilində "yox" sözü yoxdu. Dəvət edildiyi heç bir məclisdən qalmayan, bəhanələr gətirməyən çox ışıqlı bir ziyalı idi.

Süleyman müəllim xoşbəxt sənətkar idi. O, Üzeyir bəy kimi dahi bir şəxsiyyətin tələbəsi olmuşdu. İlk mahnisini – "Gözlə məni"ni Bülbül kimi dahi bir müğənni oxumuşdu. Süleyman müəllim dövrünün bütün mədəniyyət, incəsənət adamlarıyla dostluq etmiş, ünsiyyətdə olmuşdu. Buna görə də çox zəngin xatirələri vardı. Ölümündən bir il qabaq baş redaktoru olduğum "Gənclik" nəşriyyatına gəlmişdi. Ordan-burdan söhbət edirdik. Məşhur komik aktyorumuz Lütfəli Abdullayevdən bir-iki lətifə söylədi, çox xoşuma gəldi. Birdən ağılıma gəldi ki, onun xatirələrini yazmaq lazımdır. Buna görə:

– Süleyman müəllim, – demişdim, – icazə verin sizin xatirələrinizi yazım. Çox gözəl bir kitab alınar. Gündə görüşüb bir-iki saat söhbət etsək, bəsd.

Demişdi:

– Qoy bir az işlərimi qaydaya salım, sonra yazarsan...

İndi Süleyman müəllim əbədiyyətə qovuşandan sonra necə zəngin bir xəzinə itirdiyimizi, böyük bəstəkarın özü ilə nə qədər dəyərli xatirələr apardığını təəssür edəndə ürəyim sıxılır.

1992-ci ilin fevralında Qarabağ xanlığının tarixindən bəhs edən "Xallı gürzə" adlı tarixi romanın təzəcə çapdan çıxmışdı. Aradan altı-yeddi ay keçmişdi. Bir gün Süleyman müəllim zəng elədi:

– Romanını Arif Babayevdən alıb oxudum. Təbrik edirəm, çox gözəl yazmışsan. Bütün gecəni yata bilmədim. Elə bildim Şuşadayam.

Süleyman müəllim bax belə diqqətçil adamdı.

1997-ci ildə Süleyman müəllimə zəng vururdum. Sentyabr ayı idi. Dəstəyi özü götürdü. Hal-əhvaldan sonra: – Sentyabrın 16-da Rəşid Behbudov adına Mahnı Teatrında yubileyim keçirilir, arzu edirəm gəlib iştirak edəsiniz.

Soruşdu:

– Neçə yaşın tamam olur?

– Əlli!

– Boy, ə nə tez?!

– Ömür-gündü də, Süleyman müəllim, gəlib-geçir, – dedim.

– Kim Qarabağın həqiqi tarixini bilmək istəyirsə, Mustafa Cəməninin "Xallı gürzə" romanını oxusun. Orda hər şey yazılıb, – sözləri böyük bəstəkarın mənim yaradıcılığma verdiyi çox böyük bir qiymət idi. Yubiley gecəsində mənim xalq həyatından alınmış etnoqrafik "Halallıq" hekayəmi çox tərifləmişdilər.

Səhəri gün Süleyman müəllim zəng edib hekayəni oxumaq istədiyini söylədi. Hekayənin çap olunduğu "Səs qərib olmur" kitabımı Süleyman müəllimə verdim. Bircə gün keçmiş oxuyub təqdirəlayiq fikirlər söylədi. Hekayəni, hətta ömür-gün sirdaşı Ağgöl xanıma da oxutdurmuşdu.

Sonra eşitdim ki, Süleyman müəllim mağazadan on-on beş kitab alıb Dövlət Televiziyasına aparıb. Şirkətin sədrinə, jurnalist Mailə xanıma Muradxanlıya, rejissor Ələkbər Kazımovskiyə verib ki, mənim "Halallıq" hekayəmi oxusunlar. Mümkün olarsa, ekranlaşdırınsınlar. Məhz bu təqdimatdan sonra Rauf Kazımovski mənə zəng vurub, bu hekayəni səhnələşdirmək olar, – demişdi. O, hətta əgər çəkilərsə, bu filmə musiqi yazmaq fikrində olduğunu da söyləmişdi.

Təəssüf ki, vəsait tapmadığımızdan həmin film məsələsi bir arzu olaraq bu gün də həyatda keçməyib. Süleyman müəllim hekayənin səhnələşdirilməyəcəyini biləndə tutulmuşdu, astaca köks ötürmüşdü.

Mən bu kiçik xatirəmdə Süleyman Ələsgərovun bəstəkarlıq fəaliyyətindən söz açmadım (Bu da bir başqa yazının mövzudur). Bu yazıda onu ancaq bir insan, bir vətəndaş, dost kimi xatırladım. O, doğrudan da, əvəzsiz insan idi. Ağıma da gəlməzdi ki, Süleyman müəllimi belə tez itirə bilərik. Çünki o çox gümrəh, nikbin bir insan idi. Onu bu dünyadan Qarabağ dərdi, bir də əbədi itirdiyi ömür-gün yoldaşı Ağgöl xanımın ayrılığı apardı. Onlar birinci sınıfdən yeddinci sınıfa kimi Şuşada oxumuş, sonra elə orada Pedaqoji Texnikumda təhsil almışdılar. Bakıya da eyni vaxtda gəlmişdilər. Burada isə sənət yolları ayrılmışdı. Süleyman müəllim Konservatoriyaya, Ağgöl xanıma isə indiki Bakı Dövlət Universitetinin filologiya fakültəsinə qəbul olunmuşdu. Süleyman müəllimlə Ağgöl xanıma 1949-cu ildə ailə qurmuşdular. 2 oğul, 1 qızları, 6 nəvələri var idi.

Ağgöl xanımdan sonra Süleyman müəllim heç 3 ay da yaşamadı – 21 yanvar 2000-ci ildə əbədiyyətə qovuşdu.

Süleyman Ələsgərovun həyatda tək-tək şəxsiyyətlərdən idi ki, yaradıcılığı ilə şəxsiyyəti üst-üstə düşürdü. Allah rəhmət eləsin. Onun ışıqlı xatirəsi heç vaxt unudulmayacaq.

Mustafa CƏMƏNLİ,
yazıçı-publisist